

Zdroje jsou? Ano, v kapsách jiných lidí. Analytici cupují vládní studii o penzích

Vláda premiéra Bohuslava Sobotky (ČSSD) v oblasti penzí neví kudy dál a tváří se, že to je pro dobro voličů, vyplývá z vyjádření ekonomů a analytiků oslovených Novinkami. Reagovali na vládní studii Penzijní reformy od Chile po středovýchodní Evropu, kterou minulý týden představil šéf premiérových poradců Vladimír Špidla.

úterý 25. července 2017, 10:47

bož, [Novinky](#)

Ekonomové a analytici kritizují vládní studii o penzijních reformách.

FOTO: Christopher Griffin / Alamy, [Profimedia.cz](#)

Analytici připomínají Špidlovu okřídlenou větu „zdroje jsou“, kterou používal, když sám působil ve funkci premiéra. Právě na předpokladu, že „zdroje jsou“, podle nich vládní studie stojí. Podle materiálu místo „velké reformy“ postačí jen parametrické úpravy systému. Studie pozitivně hodnotí zrušení druhého penzijního pilíře a zastropování věku odchodu do důchodu Sobotkovou vládou. [[celá zpráva](#)]

„ČSSD se sice ve voličích snaží vyvolat dojem, že ‚zdroje jsou‘, tady ale mezi řádky přiznává: ty zdroje jste vy. Systém není potřeba drasticky reformovat, ale jednoduše do něj víc zaplatíte

a méně dostanete. Je to obsaženo v celkem stručné poznámce ke konci studie,” podotkl investiční analytik Partners Aleš Tůma.

Rozvrat nehrozí. Díky Nečasovi, myslí si Kovanda

Podle ekonoma ING Bank Jakuba Seidlera je z dokumentu až příliš silně cítit politické zadání, které má obhajovat zrušení druhého pilíře a nečinnost vlády.

Odmítání nutnosti penzijních
reforem stále stojí na špidlovském
předpokladu, že „zdroje jsou“

Dominik Stroukal, ředitel Liberálního institutu

„Z odborného pohledu je tak obtížné dokument považovat za objektivní analýzu, spíše jde o výběr argumentů podporující určité kroky vlády,” podotkl.

„Autoři studie mají pravdu v tom, že českému penzijnímu systému rozvrat nehrozí. Zejména ovšem díky takzvané ‚malé důchodové reformě‘ Nečasovy vlády, která vedla – k nyní ovšem již zastropovanému – prodlužování věku odchodu do důchodu,” komentoval vládní studii hlavní ekonom společnosti Cyrrus Lukáš Kovanda.

„Správným směrem se vydala i samotná ‚velká reforma‘ Nečasovy vlády, tedy zavedení druhého pilíře, který stávající vláda bez náhrady zrušila – a od té doby se opět přešlapuje na místě,” domnívá se Kovanda.

Nečasova „velká reforma” byla podle Kovandy příliš opatrnická. „Navíc byla špatně vykomunikovaná a zaváděná v nejhorší možnou dobu, v době ekonomické krize. Pro příští desetiletí by mělo být každému občanovi České republiky jasné, že pokud nechce prožít stáří o vodě a suchém chlebu, musí převzít za své zajištění na stáří vyšší míru vlastní odpovědnosti,” nechal se slyšet.

Stroukal: Pořád předpokládají, že „zdroje jsou”

Kriticky se k dokumentu vyjadřuje ekonom a ředitel Liberálního institutu Dominik Stroukal. „Ve studii chybí jakýkoli rigorózní výhled do budoucna, mimo zmínky, že se demografické změny musí v parametrických změnách projevit,” řekl Novinkám.

Je škoda, že dokument nebyl
k dispozici pro odbornou debatu na
počátku vládního období, kdy došlo
k ukvapenému zrušení druhého pilíře

Jakub Seidler, ekonom ING

„Odmítání nutnosti penzijních reforem stále stojí na špidlovském předpokladu, že ‚zdroje jsou‘. Těmi zdroji ale není nic jiného než peníze druhých lidí. Vláda pořád doufá, že se jí podaří tyto peníze nějakým způsobem vybrat od bohatých,” uvedl.

„Těm ale na druhou stranu rozdává dotace a přiznává investiční pobídky. Všichni se nakonec snaží utrhnout co největší kus přerozdělovacího koláče a není žádnou náhodou, že nejmenší sílu trhat mají právě ty sociálně nejslabší skupiny, včetně penzistů,” dodal Stroukal.

Brabec: Problémem Chile není druhý pilíř

Vládní text se kriticky staví k také reformě penzí v Chile postavené na druhém pilíři. Odborník na problematiku chilského penzijního systému Petr Brabec z VŠE je přesvědčen, že Česko reformu potřebuje. „Nevidím důvod, proč si z nastavení druhých fondových pilířů ve světě nevzít vždy to nejlepší a znovu nezavést částečný opt-out. Z Chile lze zcela okopírovat způsob investování, výběru rizika a regulace trhu,“ sdělil Novinkám.

„Naopak nelze kopírovat nastavení výše odvodů, věky odchodů do důchodu apod. Chilské průměrné výnosy i za posledních deset let, kdy byly dvě krize, jsou vysoké (přes 6 % p.a. reálných), což je s výnosy ve třetím dobrovolném pilíři v ČR naprosto nesrovnatelné. Tyto výnosy přinášejí v Chile osobám, které jsou celý život v systému, čisté náhradové poměry (*poměr aktuální penze proti poslední čisté mzdě – pozn. red.*) okolo 77 % až 100 % u mužů a 48 % až 68 % u žen, i když je příspěvek do fondů, který se zhodnocuje, z hrubé mzdy zaměstnance jen 10 %, tedy cca polovina toho českého,“ připomněl.

Důvodem, proč se od fondového
pilíře ustupuje v Polsku, Slovensku
i Maďarsku, není jeho vnitřní
nefunkčnost, ale nesmyslné regulace
minimálních výnosů a finanční
náročnost přechodu, které lze
předejít

Petr Brabec, VŠE

Podle Brabce tedy hlavním problémem není druhý pilíř, ale slabá vymahatelnost práva, která lidem umožňuje pracovat načerno. Jako další problém tamního systému pak vidí skutečnost, že živnostníci se systému účastní jen dobrovolně, což umožňuje se druhému pilíři legálně vyhnout zakládáním živností.

„Fondový systém nezná pojem sociální, proto se zásadně nelíbí v zemích se silným sociálním státem, jako je ČR (hlavně ženy vychovávající po část života děti mají nižší penze). Důvodem, proč se od fondového pilíře ustupuje v [Polsku](#), [Slovensku](#) i [Maďarsku](#), není jeho nutná vnitřní nefunkčnost, ale nesmyslné regulace minimálních výnosů, a hlavně finanční náročnost přechodu, což lze ale také řešit menšími opt-outy,“ uzavřel Brabec.

Některé prameny jsou kontroverzní

„Je také škoda, že dokument nebyl k dispozici pro odbornou debatu na počátku vládního období, kdy došlo k ukvapenému zrušení druhého pilíře. Na konci vládního období je jeho přidaná hodnota již výrazně menší,“ domnívá se Jakub Seidler z ING.

Podle Kovandy Sobotkova vláda neví, kudy dál. „Alibisticky se tváří, že nicnedělání je pro dobro voliče. Ve skutečnosti mu škodí, což poznáme v budoucnu. A několik lidí z Úřadu vlády se tomuto páchání škody na naší budoucnosti ještě snaží nasadit odborný – jakoby objektivní – háv. Smutné,“ poznamenal.

„Volba zdrojů je zjevně zabarvená, jak se sociálním demokratům hodí, například když je popis reformy v Chile založen na populární knize socialistické novinářky,“ připomněl

Stroukal z Liberálního institutu skutečnost, že se dokument na stranách 16 a 17 odvolává na kontroverzní knihu Šoková doktrína krajně levicové aktivistky Naomi Kleinové, kterou nelze považovat za seriózní akademický zdroj a někteří kritici ji [označují](#) za konspirační teorii.